

Na początku XVI w. reformacyjne tezy Marcina Lutra dotarły również do Liptowskiego Mikuláša, gdzie mieszkańcy zaakceptowali je do tego stopnia, że niemal wszyscy przeszli na wiarę ewangelicką. Nawet w katolickim kościele św. Mikołaja, od połowy XVI w. posługę pełnili tylko kaznodzieje ewangelicy. Wśród nich znany ksiądz Juraj Tranovský, autor pierwszego śpiewnika ewangelickiego Cithara sanctorum. Kościół św. Mikołaja w 1680 roku został zwrócony katolikom, a kolejne sto lat ewangelicy jeździli na nabożeństwa do oddalonego o 8 km kościoła artykularnego we wsi Paludza. Od 1785 roku zgromadzenie posiada własny kościół, postawiony w historycznej części miasta. Odnowiono też zgromadzenie Vrbicko-svätomikulášsky zbor, które poświęciło się pracy duchowej, dobroczynności, oświacie i kulturze. Dobudowano plebanie, szkołę ewangelicką (obecnie siedziba galerii), wydawnictwo Tranoscus i ewangelicki dom kościelny. Utworzono tu ewangelicką dzielnicę miasta, która stała się miejscem ważnych wydarzeń, jak ustanowienie pierwszego ogólnokrajowego stowarzyszenia kulturalnego Tatrín, czy sporządzenie pierwszego programu politycznego Słowaków – Żądania narodu słowackiego. W roku 1922 wyświęcono tu pierwszego biskupa Kościoła Ewangelickiego Juraja Janoški, a Mikuláš stał się siedzibą biskupią.

W obchodach 300-lecia Cithary sanctorum w 1936 roku wziął udział prezydent Edvard Beneš oraz goście z Danii, Niemiec, Polski, Jugosławii. Z przodu biskup Vladimír Čobrdá, za nim duński ksiądz, profesor Jörgensen w odświętnych szatach oraz biskup Samuel Osuský.

Ważni goście, uczestnicy obchodów 300-lecia Cithary sanctorum wychodzą z kościoła, 1936 r.

Chór kościelny ECAV
na Słowacji
Liptovský Mikuláš

LETNIE ORGANOWE
PÓŁGODZINNE KONCERTY
W KAŻDY WTOREK
o 16.00

Południowa fasada najstarszego tolerancyjnego kościoła na Liptowie. Po bokach wieży z portalem wejściowym znajdują się rzeźby Ladislava Polláka, które od 1950 roku przypominają ważnych kaznodziejów Juraja Tranovskiego i Michala Miloslava Hodžę. Po lewej stronie Galeria Liptowska (dawniej szkoła ewangelicka), po prawej stara parafia.

Dostępne do zwiedzania:

1 lipca – 31 sierpnia

Pn-Pt: 10.00-12.00, 13.00-17.00

Msze: w każdą niedzielę o godzinie 9.00

Opiata dobrowolna.

Datki przyczyniają się do odbudowy zabytku.

Poza letnim sezonem turystycznym można

zamówić zwiedzanie w kancelarii parafialnej.

Tranovského ulica 6, Liptovský Mikuláš

Tel.: +421/44/552 21 46

www.ecavlm.sk

Kościół ewangelicki można zwiedzić
z przewodnikiem na trasie **Kamienie
milowe historii L. Mikuláša**. Zamówienia:

**CENTRUM
INFORMACYJNE**
miasta Liptovský Mikuláš

Námestie mieru 1

+421/44/16 186, 552 24 18

www.mikulas.travel

1. 7. – 14. 9.:

Pn-Nd: 9.00-17.00

15. 9. – 30. 6.:

Pn-So: 9.00-17.00

AUDIOPRZEWODNIK

po kościele
ewangelickim

Więcej na:

www.mikulas.travel

Wydawło: Centrum Informacyjne miasta Liptovský Mikuláš (ICM LM), Miasto Liptovský Mikuláš, Chór kościelny ECAV Liptovský Mikuláš, OOCR REGION LIPTOV, 2020. Zdjęcia: © Archiwum ICM LM oraz chóru ECAV LM. Design: © Štúdio HARMONY s.r.o. Banská Bystrica www.studioharmony.sk.

Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Ministerstwa Transportu i Budownictwa Republiki Słowackiej.

ZABYTKI
SAKRALNE
LIPTOWSKI
MIKULÁŠ

**KOŚCIÓŁ
EWANGELICKI**

Tranovského ulica 12, Liptovský Mikuláš
www.mikulas.travel

Budowa kościoła ewangelickiego w Liptowskim Mikulášu była możliwa dzięki Patentom tolerancyjnym węgierskiego monarchy Józefa II z 1781 roku, które umożliwiały protestantom budować kościoły bez dzwonów i wieży na obrzeżach wioski. W latach 1783-85 w budowie kościoła wzięli udział ewangelicy z 13 wiosek na Liptowie. Prosty klasycystyczny budynek bez wieży służył wiernym przez niemal sto lat, do czasu gdy miasto nawiedził pożar, który zniszczył poddasze świątyni i plebanii. Podczas odbudowy kościoła ściany zostały nadmurowane, a także dobudowano wieżę z okazałym wejściem do świątyni. Trzynawowa sklepiona budowa posiada nad nawami bocznymi rozległe empory – chóry, dzięki którym z 1700 miejscami siedzącymi kościół ten jest jednym z największych kościołów ewangelickich na Słowacji. Wnętrze z klasycystyczną amboną jest zdominowane przez duży późnobarokowy ołtarz kolumnowy z przedłużeniem i bocznymi "uszami" zamykającymi dolną część w koło. W zachodniej części chóru znajdują się cenne organy z 1892 roku.

2a Herb małżeński łączący rodzinę Okoliczani i Smrečani, która ofiarowała kościołowi ołtarz w 1806 roku.

9 W archiwum chóru ewangelickiego znajdują się takie unikalne przedmioty, jak pięknie haftowane historyczne ręczniki liturgiczne, cenne obrazy oraz kilka kopii Cithary sanctorum. Pierwsze wydanie z 1636 roku zawierało 412 pieśni duchowych; ich liczba wzrosła później do 1300. Część archiwum jest udostępniona w starej parafii ewangelickiej.

- 1** Ambonę podarował kościołowi w 1806 roku liptowski żupan Emerich Pongrácz z żoną. Ich herby rodowe są umieszczone na daszku ambony.
- 2** Późnobarokowy ołtarz (6,5 m) zdobiony drewnianymi rzeźbami i złoceniami. Po bokach obrazu Ukrzyżowanego Chrystusa znajdują się posągi ewangelistów Mateusza i Jana, nad herbem darczyńcy (2a) znajduje się rzeźba Michała Archanioła z diabłem u stóp, oraz symbol Bożego oka.
- 3** Marmurowa chrzcielnica z 1935 roku z miedzianym wiekiem.
- 4** Tablice pamiątkowe dedykowane Jurajowi Janoškowi, M. M. Hodży, Jurajowi Tranovskiemu, Vladimírowi Kunie oraz 500-leciu reformacji.
- 5** Pierwotne kryształowe żyrandole z masywną mosiężną konstrukcją obciążające sklepienia kościoła zostały zastąpione nowymi wyrobionymi ze słowackich kryształów.
- 6** Empory nad nawami bocznymi oraz w zachodniej części (chór).
- 7** Dobudowana wieża z trzema dzwonami i portalem wejściowym.
- 8** Rzeźby z piaskowca przedstawiające J. Tranovskiego i M. M. Hodzę.
- 9** Stara plebania z wystawą dotyczącą towarzystwa Tatrin i Żądań narodu słowackiego.

Podstawą nowo powstałej biblioteki historycznej w starej parafii ewangelickiej jest Biblioteka Tranovskiego z cennymi egzemplarzami Cithary sanctorum. Biblioteka posiada ponad 2200 unikalnych książek, grafik i rękopisów. Najstarsza książka pochodzi z 1592 r. Biblioteka należy do jednego z najstarszych słowackich wydawnictw - Tranoscus, założonego w 1898 r. przez ewangelików z L.Mikuláša. Jest dostępna także dla naukowców.

